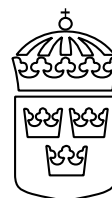

Regeringens proposition 2015/16:176

Ändrat regionalt utvecklingsansvar i vissa län

Prop.
2015/16:176

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 26 maj 2016

Stefan Löfven

Ardalan Shekarabi
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län ansvarar landstingen i Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Gävleborgs och Jämtlands län samt Gotlands kommun för insatser för att skapa en hållbar regional tillväxt och utveckling samt för upprättande och fastställande av länsplaner för regional transportinfrastruktur.

Uppsala, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens läns landsting har hos regeringen ansökt om att få överta det regionala utvecklingsansvaret i sina respektive län. I propositionen föreslås att lagen om regionalt utvecklingsansvar ändras så att lagen även omfattar dessa län. Förslaget innebär även att berörda landsting får besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige respektive regionstyrelse. Vid val ska dock beteckningen landstingsfullmäktige fortfarande användas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län	4
3	Ärendet och dess beredning	6
4	Bestämmelser om regionalt utvecklingsansvar	6
4.1	Lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län	6
4.2	Det regionala tillväxtarbetet	7
4.3	Länsplaner för regional transportinfrastruktur	8
4.4	Länsstyrelsernas roll	8
4.5	Nuvarande ansvarsfördelning i berörda län	8
4.6	Ny indelning av län och landsting	9
5	Ändrad ansvarsfördelning i Uppsala, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län	10
6	Ikraftträdande	12
7	Konsekvenser	13
8	Författningskommentar	15
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Regionalt utvecklingsansvar i Uppsala, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län (Ds 2015:53)	16
Bilaga 2	Lagförslag i promemorian	17
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	19
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	20
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	22
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 maj 2016	23

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2015/16:176

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län

Härigenom föreskrivs att 1, 3 och 4 §§ lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

I denna lag finns bestämmelser om regionalt tillväxtarbete och om länsplaner för regional transportinfrastruktur i Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Gävleborgs och Jämtlands län.

Denna lag gäller för Östergötlands läns landsting, Jönköpings läns landsting, Kronobergs läns landsting, Skåne läns landsting, Hallands läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting, Gävleborgs läns landsting och Jämtlands läns landsting. Lagen gäller också, med undantag för 8 § 1, för Gotlands kommun. Det som sägs om ett landsting i 5–10 §§ gäller i sådant fall kommunen.

¹ Senaste lydelse 2014:473.

² Senaste lydelse 2014:473.

³ Senaste lydelse 2014:473.

Föreslagen lydelse

1 §¹

I denna lag finns bestämmelser om regionalt tillväxtarbete och om länsplaner för regional transportinfrastruktur i *Uppsala*, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, *Västmanlands*, Gävleborgs, *Västernorrlands*, Jämtlands och *Norrbottnens* län.

3 §²

Denna lag gäller för *Uppsala läns landsting*, Östergötlands läns landsting, Jönköpings läns landsting, Kronobergs läns landsting, Skåne läns landsting, Hallands läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting, *Västmanlands läns landsting*, Gävleborgs läns landsting, *Västernorrlands läns landsting*, Jämtlands läns landsting och *Norrbottnens läns landsting*. Lagen gäller också, med undantag för 8 § 1, för Gotlands kommun. Det som sägs om ett landsting i 5–10 §§ gäller i sådant fall kommunen.

4 §³

De landsting som avses i denna lag får besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen. Det som sägs i andra författningar om landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen gäller i sådant fall regionfullmäktige och regionstyrelsen.

Gotlands kommun får besluta att kommunfullmäktige och kommunstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen. Det som sägs i andra författningar om kommunfullmäktige och kommunstyrelsen gäller i sådant fall regionfullmäktige och regionstyrelsen.

Vid genomförande av val enligt vallagen (2005:837) ska dock beteckningen landstingsfullmäktige användas vid val i Östergötlands läns landsting, Jönköpings läns landsting, Kronobergs läns landsting, Skåne läns landsting, Hallands läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting, Gävleborgs läns landsting och Jämtlands läns landsting. Vid val i Gotlands kommun ska beteckningen kommunfullmäktige användas.

Vid genomförande av val enligt vallagen (2005:837) ska dock beteckningen landstingsfullmäktige användas vid val i *Uppsala läns landsting*, Östergötlands läns landsting, Jönköpings läns landsting, Kronobergs läns landsting, Skåne läns landsting, Hallands läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting, *Västmanlands läns landsting*, Gävleborgs läns landsting, *Väster-norrlands läns landsting*, Jämtlands läns landsting och *Norr-bottens läns landsting*. Vid val i Gotlands kommun ska beteckningen kommunfullmäktige användas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

Västernorrlands, Västmanlands och Norrbottens läns landsting har hos regeringen ansökt om att få överta det regionala utvecklingsansvaret för respektive län enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län (Fi2015/00192/SFÖ, Fi2015/01180/SFÖ respektive Fi2015/02237/SFÖ). Samtliga tre landsting ansökte redan 2012 om att få överta detta ansvar. Ansökningarna gällande Västernorrlands län och Norrbottens län behandlades i promemorian Regionalt utvecklingsansvar i Västernorrlands län och Norrbottens län (Ds 2013:13), som remissbehandlades under våren 2013. Ansökan från Västmanlands läns landsting bereddes i Regeringskansliet. Regeringen avsåg i november 2013 samtliga tre ansökningar (S2012/03453/SFÖ, S2012/09060/SFÖ och 2012/06523/SFÖ). Även Uppsala läns landsting har ansökt om att få ta över det regionala utvecklingsansvaret i länet (Fi2015/04605/SFÖ).

Riksdagen tillkännagav för regeringen i mars 2014 som sin mening dels att regeringen borde lämna en proposition till riksdagen med förslag om att överföra det regionala utvecklingsansvaret i Västernorrlands och Norrbottens län till respektive landsting så att det blev möjligt att genomföra förändringen fr.o.m. den 1 januari 2015, dels att regeringen skulle utreda frågan om det regionala utvecklingsansvaret i Västmanlands län vidare (bet. 2013/14:KU30, rskr. 2013/14:158).

Mot denna bakgrund har promemorian Regionalt utvecklingsansvar i Uppsala, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län (Ds 2015:53) tagits fram i Finansdepartementet. I promemorian föreslås att lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län ska ändras så att lagen även omfattar de ovan nämnda länen. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1* och dess lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Finansdepartementet (Fi2015/05079/SFÖ).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 14 april 2016 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

4 Bestämmelser om regionalt utvecklingsansvar

4.1 Lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län

Enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län har landstingen i Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Skåne, Hallands,

Västra Götalands, Örebro, Gävleborgs och Jämtlands län det regionala utvecklingsansvaret i respektive län. I Gotlands län har Gotlands kommun samma ansvar. I Skåne och Västra Götalands län har ansvaret övergått från att ha varit en försöksverksamhet hos de två landstingen till att bli en permanent uppgift. För övriga län som omfattas av lagen har ansvaret förts över från ett kommunalt samverkansorgan till landstinget, efter att landstingen ansökt om att få ta över det. Med samverkansorgan avses en kommunalt beslutande församling inom ett län vars uppgifter regleras i lagen (2003:34) om samverkansorgan i länen. I Stockholms, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län har länsstyrelsen det regionala utvecklingsansvaret, medan ett samverkansorgan har tilldelats ansvaret i Uppsala, Södermanlands, Kalmar, Blekinge, Värmlands, Dalarnas och Västerbottens län.

Lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län omfattar uppgifter inom regionalt tillväxtarbete och regionala länstransportplaner. De landsting och samverkansorgan som omfattas av denna lag respektive lagen om samverkansorgan har till uppgift att utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling samt samordna insatser för att genomföra strategin. Detsamma gäller Gotlands kommun. De får även besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete. Ansvariga aktörer ska därutöver följa upp, utvärdera och årligen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbetet till regeringen. Enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län får berörda landsting och Gotlands kommun också utföra uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram. Lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län och lagen om samverkansorgan i länen innehåller även bestämmelser som ålägger berörda landsting och samverkansorgan att upprätta och fastställa länsplaner för regional transportinfrastruktur.

I de fyra län som inte omfattas av någon av de ovan angivna lagarna har länsstyrelsen samtliga uppgifter som regleras i lagarna.

Ytterligare bestämmelser om det regionala tillväxtarbetet finns i förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete, förordningen (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken, förordningen (2015:210) om statligt stöd för att regionalt främja små och medelstora företag och förordningen (2015:211) om statligt stöd till regionala investeringar.

4.2 Det regionala tillväxtarbetet

Målet för den regionala tillväxtpolitiken är att skapa utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft (prop. 2007/08:1 utg.omr. 19). Med regionalt tillväxtarbete avses enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län insatser för att skapa en hållbar regional tillväxt och utveckling.

Inriktningen för den regionala tillväxtpolitiken läggs fram i den Nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020 (N2015/05297/RT). Den nationella strategin är vägledande för arbetet med hållbar regional tillväxt och attraktionskraft i hela landet fram till 2020 och ska bidra till att uppnå målet med den regionala

Prop. 2015/16:176 tillväxtpolitiken. Den nationella strategin och dess prioriteringar ska även vara vägledande vid utvecklingen och genomförandet av regionala utvecklingsstrategier samt andra strategier och program inom det regionala tillväxtarbetet. Prioriteringarna ska också ligga till grund för de nationella myndigheternas medverkan i arbetet.

Det regionala tillväxtarbetet finansieras av flera aktörer genom olika former av medfinansiering. Anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder under utgiftsområde 19 Regional tillväxt används framför allt för projektverksamhet (inklusive bidrag till riskkapitalfonder, lånefonder och garantifonder), regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service. Vidare får anslaget användas för viss administration, uppföljning och utvärdering samt viss central utvecklingsverksamhet. De landsting som omfattas av lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län, samt Gotlands kommun och samverkansorganet i Kalmar län, beslutar om regionala företagsstöd. Uppgiften omfattar även kommersiell service och de regionala serviceprogrammen. Nämnade aktörer kan även hantera stöd enligt förordningen (2008:81) om stöd till anläggning av kanalisation för att främja utbyggnad av infrastruktur för informationsteknik. I övriga län beslutar länsstyrelserna om de regionala företagsstöden.

4.3 Länsplaner för regional transportinfrastruktur

Trafikverket ansvarar för att upprätta en nationell och trafikslagsövergripande plan för transportinfrastruktur till ledning för fördelningen av statliga medel. Inom varje län ska det därutöver enligt förordningen (1997:263) om länsplaner för regional transportinfrastruktur upprättas en länsplan till ledning för fördelningen av medel för investeringar och förbättringsåtgärder. Länsplanen ska bl.a. omfatta investeringar i statliga vägar som inte ingår i stamvägnätet, åtgärder som kan påverka transportefterfrågan och val av transportsätt samt åtgärder som ger en effektivare användning av befintlig infrastruktur.

4.4 Länsstyrelsernas roll

I Stockholms, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län har länsstyrelserna samma uppgifter som de landsting som omfattas av lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län samt Gotlands kommun och samverkansorganen. Därutöver har länsstyrelserna i samtliga län vissa uppgifter inom det regionala tillväxtarbetet och vid planeringen av transportinfrastruktur.

4.5 Nuvarande ansvarsfördelning i berörda län

I Uppsala län har, som anförts i avsnitt 4.1, ett samverkansorgan det regionala utvecklingsansvaret. Den strategiska inriktningen för samverkansorganet och åtgärder för att utveckla Uppsalaregionen beskrivs i en regional utvecklingsstrategi. Strategin antogs av förbundsfullmäktige i

december 2012. Länets transportplan gäller som för övriga län 2014–2025. Regeringen har tilldelat samverkansorganet ca 9 miljoner kronor och länsstyrelsen ca 2 miljoner kronor från anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder under utgiftsområde 19 Regional tillväxt för regionala tillväxtåtgärder i länet 2016.

I Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län har, som anförts i avsnitt 4.4, respektive länsstyrelse de uppgifter som ingår i det regionala utvecklingsansvaret.

I juni 2014 uppdaterade Länsstyrelsen i Västmanlands län det regionala utvecklingsprogrammet för Västmanlands län fram till 2020. I maj 2014 fastställde länsstyrelsen länets transportplan för 2014–2025. Regeringen har tilldelat myndigheten ca 34 miljoner kronor för 2016 från det ovan nämnda anslaget.

Länsstyrelsen i Västernorrlands läns utvecklingsstrategi innehåller visioner, mål och långsiktiga prioriteringar för utvecklingsarbetet i länet fram till 2020. I maj 2014 fastställde länsstyrelsen länets transportplan för 2014–2025. Myndigheten har för 2016 tilldelats ca 115 miljoner kronor av regeringen från det ovan nämnda anslaget.

Länsstyrelsen i Norrbottens läns regionala utvecklingsstrategi är ett övergripande strategidokument för att bygga en hållbar framtid i Norrbotten. Strategin är länets överenskommelse om samverkan och prioriteringar för att utveckla Norrbotten. I maj 2014 fastställde länsstyrelsen länets transportplan för 2014–2025. Myndigheten har för 2016 tilldelats ca 137 miljoner av regeringen från det ovan nämnda anslaget.

4.6 Ny indelning av län och landsting

Regeringen har gett en kommitté i uppdrag att föreslå en ny läns- och landstingsindelning som innebär att Sverige delas in i väsentligt färre län och landsting (dir. 2015:77). Kommittén, som har antagit namnet Indelningskommittén (Fi2015:09), ska lämna förslag som skapar en ändamålsenlig indelning och effektiva organisationer som medför bestående fördelar, bl.a. genom en bättre anpassning till demografiska, näringsgeografiska och miljömässiga förhållanden. I kommitténs uppdrag ingår bl.a. att föreslå hur det regionala utvecklingsansvaret ska tilldelas landstingen och när detta bör ske, analysera om detta i vissa fall inte är lämpligt och i så fall föreslå en annan ordning, samt utreda vilka förvaltningsutgifter detta innebär för landstingen. Kommittén ska även lämna förslag till en ändrad organisation av länsstyrelserna. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 augusti 2017. Om kommittén bedömer att det är möjligt att genomföra en eller flera indelningsändringar som kan träda i kraft redan den 1 januari 2019 ska kommittén lämna ett delbetänkande senast den 30 juni 2016.

Ändrad ansvarsfördelning i Uppsala, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län

Regeringens förslag: Landstingen i Uppsala, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län ska överta det regionala utvecklingsansvaret i respektive län.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna, bl.a. *Tillväxtverket, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), landstingen i Stockholms, Uppsala, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län* samt *Kiruna kommun* tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. De remissinstanser som är positiva till förslaget framhåller framför allt fördelarna med att det regionala utvecklingsarbetet får en tydligare demokratisk förankring, och att den föreslagna ansvarsfördelningen bidrar till en mer enhetlig organisation av arbetet med regionala utvecklingsfrågor. Flera remissinstanser, bl.a. *Samverkansorganet i Uppsala län, Länsstyrelsen i Jämtlands län* och *Örebro läns landsting*, anser också att förslaget ligger i linje med Indelningskommitténs uppdrag och att det underlättar för kommande ställningstaganden i regionfrågan.

Länsstyrelserna i Norrbottens och Västernorrlands län avstyrker förslaget. Flera remissinstanser, t.ex. *Luleå kommun, Sollefteå kommun, Ånge kommun* och *Övertorneå kommun*, ifrågasätter valet av tidpunkt för genomförandet av förslaget och anser att regeringen bör avvakta med att vidta åtgärder till dess att Indelningskommittén har redovisat sitt uppdrag. Av dessa kommuner framför dock bl.a. Luleå kommun och Övertorneå kommun att de är införstådda med att de föreslagna lagändringarna inte har någon formell inverkan på en framtida ändrad landstingsindelning för nu berörda och angränsande län. Länsstyrelsen i Västernorrlands län ifrågasätter om en regionbildning i Västernorrlands län kommer att leda till stora positiva effekter för det regionala tillväxtarbetet. Några remissinstanser, bl.a. Länsstyrelsen i Norrbottens län och *Länsstyrelsen i Västerbottens län*, anser att regeringens förslag innebär en ökad fragmentering av det regionala utvecklingsarbetet och att det splittrar en väl fungerande och samlad hantering av stödsystemen. Länsstyrelsen i Norrbottens län anför vidare att förslaget inte är kostnadseffektivt ur ett samhällsperspektiv, eftersom det bl.a. kommer att leda till dubbelarbete och ökade administrativa kostnader. Länsstyrelsen i Jämtlands län och *Länsstyrelsen i Uppsala län* framhåller behovet av att tydliggöra länsstyrelsernas roll att företräda staten i länen och myndigheternas tvärsektoriella uppdrag.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen anser att en modern och aktiv regional tillväxtpolitik för hela landet bör inriktas på att regionerna ska ges möjligheter att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar, såväl i städer som på landsbygden.

Regeringen har i direktivet till Indelningskommittén konstaterat att en överföring av det regionala utvecklingsansvaret till landstingen innebär

att en tydligare och mer enhetlig organisation skapas för dessa frågor och att det därför finns skäl att ta fram förslag som innebär att landstingen tilldelas ansvaret för de regionala utvecklingsfrågorna. Regeringen delar därmed den uppfattning som flera remissinstanser, bl.a. *Tillväxtverket* och *Stockholms läns landsting*, har gett uttryck för. Att uppnå en tydlig och enhetlig organisation för arbetet med regionalt utvecklingsarbete har ett värde i sig. Redan av detta skäl anser regeringen, till skillnad från *Länsstyrelsen i Västernorrlands län*, att förslaget leder till positiva effekter för det regionala tillväxtarbetet ur ett större perspektiv.

Det är viktigt för regeringen att en ändrad ansvarsfördelning i länen är demokratiskt förankrad och kan anses vila på ett lokalt och regionalt initiativ. Flera remissinstanser, bl.a. *Stockholms läns landsting* och *Kiruna kommun*, har framhållit att den demokratiska förankringen av de regionala utvecklingsuppgifterna blir tydlig med ett landstingsansvar för dessa uppgifter. Regeringen har förståelse för att vissa remissinstanser, bl.a. *Sollefteå kommun* och *Ånge kommun*, ifrågasätter om det är lämpligt att överföra det regionala utvecklingsansvaret till de aktuella landstingen innan Indelningskommittén har slutfört sitt uppdrag. I enlighet med vad *Luleå kommun* och *Övertorneå kommun* konstaterat har dock det aktuella lagförslaget inte någon formell inverkan på en eventuell framtida ändrad länsindelning. Som flera remissinstanser har framhållit innebär en överföring av det regionala utvecklingsansvaret till landstingen att en tydligare och mer enhetlig organisation för dessa frågor uppnås, vilket riksdagen har efterfrågat (jfr bet. 2013/14KU30). De förslag som behandlas i denna proposition får även ett brett stöd från de berörda kommuner som har besvarat remissen. Ansökningarna kan därmed anses utgöra såväl ett regionalt som ett lokalt initiativ, vilket utgör ett starkt skäl för att flytta över det regionala utvecklingsansvaret till landstingen i de berörda länen. Regeringen delar inte *länsstyrelserna i Norrbottens* och *Västerbottens läns* uppfattning att förslaget innebär en ökad fragmentering och ökade kostnader. De överföringar av det regionala utvecklingsansvaret till de berörda landstingen som föreslagits i promemorian är inte någon ny företeelse. Sedan slutet av 1990-talet har landstingen i Västra Götalands och Skåne län framgångsrikt bedrivit motsvarande verksamhet. Regeringen bedömer att de två länsstyrelsernas farhågor bör kunna hanteras inom respektive län, genom ett väl fungerande samarbete mellan landstingen och länsstyrelserna.

Länsstyrelserna i Jämtlands och *Uppsala län* har efterfrågat ett tydliggörande av länsstyrelsernas roll att företräda staten i respektive län och myndigheternas tvärsektorieella uppdrag. Regeringen vill i detta sammanhang framhålla att länsstyrelserna står för ett statligt helhetsperspektiv, med en sektorsövergripande kompetens på regional nivå. Myndigheterna ansvarar för en mängd olika verksamhetsområden, med stor betydelse för arbetet med att skapa en hållbar regional tillväxt och utveckling. De har vidare ett övergripande ansvar för att främja länets utveckling och är viktiga aktörer i de regionala partnerskapen. Länsstyrelserna genomför även EU:s gemensamma jordbrukspolitik på regional nivå. I det uppdraget ingår bl.a. insatser för att stärka de gröna näringarna och övriga former av företagande på landsbygden. Länsstyrelserna har också fått uppdrag av regeringen som bl.a. avser flyktningmottagande och nyanländas integration samt arbete med miljö-, klimat- och energifrågor.

Prop. 2015/16:176 Den nuvarande ansvarsfördelningen för dessa områden påverkas inte av regeringens förslag om överföring av det regionala utvecklingsansvaret till landstingen. Mot denna bakgrund kommer länsstyrelserna att ha en fortsatt viktig roll i det regionala arbetet, även om ansvaret för det regionala utvecklingsarbetet överförs till landstingen. Regeringen har tidigare angett att länsstyrelsernas roll i arbetet med länets utveckling ska tydliggöras (prop. 2015/16:1 sid 85). Utgångspunkten för det arbetet är att länsstyrelserna har en funktion i det regionala tillväxtarbetet.

Sammanfattningsvis anser regeringen att det finns skäl att för Uppsala, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län, genom ändringar i lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län, överföra det regionala utvecklingsansvaret till respektive landsting. De aktuella landstingen bör, i likhet med de övriga landsting som har det regionala utvecklingsansvaret, få använda beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse. Vid allmänna val ska dock fortfarande beteckningen landstingsfullmäktige användas.

6 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Ändringarna i lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län ska träda i kraft den 1 januari 2017.

Regeringens bedömning: Det saknas behov av övergångsbestämmelser.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna, bl.a. *Länsstyrelsen i Västmanlands län, Västmanlands läns landsting, samverkansorganet i Uppsala län, Enköpings kommun* och *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)*, tillstyrker eller har inget att invända mot att de föreslagna ändringarna träder i kraft den 1 januari 2017. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* anser att en överföring av det regionala utvecklingsansvaret kräver längre framförhållning. Som redovisats i avsnitt 5 har vidare flera remissinstanser haft invändningar mot att förslaget läggs fram innan Indelningskommittén har slutredovisat sitt uppdrag.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Landstingen i Uppsala, Västmanlands och Norrbottens län har i sina ansökningar anförts att de vill överta ansvaret för regionala utvecklingsfrågor fr.o.m. den 1 januari 2017. Västernorrlands läns landsting har anförts att landstinget vill ta över ansvaret fr.o.m. den 1 januari 2016.

Regeringen anser att det är viktigt att förslag av det aktuella slaget läggs fram med god framförhållning. Utöver den ändring av lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län som nu föreslås har lagen ändrats vid två tidigare tillfällen. De landsting som då övertog det regionala utvecklingsansvaret gavs motsvarande tidsram för att överta ansvaret som den som föreslagits i promemorian. Som tidigare nämnts ansökte landstingen i Västmanlands län, Västernorrlands län och Norrbottens län redan 2012 om att få överta det regionala utvecklingsansvaret. Frågan om hur

det regionala utvecklingsansvaret bör organiseras i de aktuella länen är således inte ny. Det har även sedan en tid tillbaka pågått visst förberedelsearbete för en övergång av ansvaret i respektive län. Regeringen delar därför inte *Länsstyrelsen i Norrbottens läns* bedömning att det finns behov av att senarelägga ikraftträdandet.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att ändringarna i lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län ska träda i kraft den 1 januari 2017.

Regeringen bedömer att det inte finns behov av några övergångsbestämmelser.

7 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Regeringens förslag medför inte några konsekvenser utifrån sociala eller miljömässiga perspektiv eller ur ett jämställdhetsperspektiv. Förslagen medför inte behov av ytterligare medel. De innebär däremot en ändrad fördelning av medel mellan de berörda länsstyrelserna respektive samverkansorganet och landstingen. Vidare innebär förslagen konsekvenser för personalen på de berörda länsstyrelserna respektive samverkansorganet.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av de remissinstanser som yttrat sig i frågan delar promemorians bedömning. *Arboga kommun och Enköpings kommun samt landstingen i Stockholms och Uppsala län* delar promemorians bedömning att förslagen inte kommer att få några konsekvenser utifrån sociala eller miljömässiga perspektiv eller ur ett jämställdhetsperspektiv. *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* saknar en beskrivning av hur en överföring av det aktuella ansvaret 2017 kommer att påverka möjligheterna att bedriva ett välfungerande regionalt tillväxtarbete. *Landstingen i Västernorrlands, Uppsala och Norrbottens län* samt *Enköpings kommun* framhåller vikten av att statliga medel för regionala tillväxtåtgärder överförs till landstingen för att säkerställa de finansiella förutsättningarna för det nya uppdraget. *Länsstyrelsen i Uppsala län* anser att länsstyrelsen alljämt ska få disponera över 20 procent av medlen från anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder under utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Länsstyrelsen anser vidare inte att några medel från anslaget 5:1 Länsstyrelsen m.m. under utgiftsområde 1 Rikets styrelse bör överföras till Uppsala läns landsting eftersom landstinget bör kunna finansiera sitt utvecklingsarbete genom egna skatteintäkter. *Riksarkivet* framhåller att en övergång av en offentlig verksamhet från en huvudman till en annan kan påverka hanteringen av de allmänna handlingarna i verksamheten.

Skälen för regeringens bedömning: De aktuella överföringarna av det regionala utvecklingsansvaret innebär inte att några nya organisationsformer skapas. De berörda landstingen har själva ansökt om att få överta ansvaret, som innebär ett nytt åliggande och därmed en viss in-

Prop. 2015/16:176 skränkning i den kommunala självstyrelsen. Enligt 14 kap. 3 § regeringsformen får en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de syften som föranlett den. Syftet med att föra över ansvaret är att skapa ett större kommunalt inflytande i det regionala utvecklingsarbetet, vilket inte bedöms kunna uppnås på ett mindre ingripande sätt. Förslaget innebär också att ansvaret, sett till hela riket, fördelas på ett mer enhetligt sätt. Regeringen bedömer mot denna bakgrund att överföringen av ansvaret är en godtagbar inskränkning i den kommunala självstyrelsen.

Med hänsyn till att de uppgifter som omfattas av förslaget avser verksamheter som redan bedrivs i länen bedömer regeringen, i likhet med bl.a. *Arboga kommun* och *Uppsala läns landsting*, att en överföring av ansvaret till landstingen inte innebär några konsekvenser utifrån sociala eller miljömässiga perspektiv, eller ur ett jämställdhetsperspektiv. Förslaget innebär inte heller att några nya uppgifter tillkommer i det regionala utvecklingsansvaret. Överföringen ryms därmed inom befintliga ekonomiska ramar. Den kommer dock att föranleda en omfördelning av medel från de länsstyrelser respektive det samverkansorgan som tidigare haft det regionala utvecklingsansvaret till de landsting som övertar dessa uppgifter. Medel bör därför föras över till respektive landsting från anslaget 5:1 Länsstyrelserna m.m. under utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Överföringen av utvecklingsansvaret kommer även att föranleda en omfördelning av medel under anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder under utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Det bör även fortsättningsvis vara en uppgift för regeringen att fördela medlen från dessa anslag och att utfärda de föreskrifter som behövs med anledning av det regionala utvecklingsansvaret. Utgångspunkten är att alla regioner kan och ska bidra till Sveriges hållbara tillväxt och utveckling.

Personella konsekvenser kommer att uppstå i och med att uppgifter förs över från länsstyrelserna respektive samverkansorganet till landstingen. Vid genomförandet av förändringen ska de berörda arbetsgivarna beakta 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Vid en övergång av en del av en verksamhet från en arbetsgivare till en annan övergår enligt denna reglering rättigheter och skyldigheter, som på grund av de anställningsavtal och de anställningsförhållanden som gäller vid tidpunkten för övergången, på den nya arbetsgivaren.

Som *Riksarkivet* har framhållit kan landstingens övertagande av de aktuella uppgifterna påverka hanteringen av de allmänna handlingarna i verksamheten. Regeringen utgår ifrån att landstingen och länsstyrelserna respektive samverkansorganet, i god tid före övertagandet, inleder diskussioner om hur hanteringen av de allmänna handlingar som verksamheterna genererar bäst överförs till landstingen.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län

1 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.

I paragrafen läggs Uppsala, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län till i förteckningen över de län som omfattas av lagens bestämmelser.

3 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.

I paragrafen läggs Uppsala, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens läns landsting till i förteckningen över de landsting som omfattas av lagens bestämmelser.

4 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.

I tredje stycket läggs Uppsala, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens läns landsting till i uppräkningsdelen av landsting för vilka beteckningen landstingsfullmäktige alljämt ska användas vid genomförande av allmänna val enligt vallagen (2005:837).

Ikraftträdandebestämmelse

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.

Bestämmelsen anger att lagen träder i kraft den 1 januari 2017.

Sammanfattning av promemorian Regionalt utvecklingsansvar i Uppsala, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län (Ds 2015:53)

Enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län ansvarar landstingen i Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Gävleborgs och Jämtlands län samt Gotlands kommun för insatser för att skapa en hållbar regional tillväxt och utveckling samt för upprättande och fastställande av länsplaner för regional transportinfrastruktur.

Uppsala, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens läns landsting har nu hos regeringen ansökt om att få överta det regionala utvecklingsansvaret i sina respektive län. I promemorian föreslås att lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län ändras så att lagen även omfattar dessa län. Förslaget innebär även att berörda landsting får besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige respektive regionstyrelse. Vid val ska dock beteckningen landstingsfullmäktige alltså användas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Härigenom föreskrivs att 1, 3 och 4 §§ lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

I denna lag finns bestämmelser om regionalt tillväxtarbete och om länsplaner för regional transportinfrastruktur i Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Gävleborgs och Jämtlands län.

*Föreslagen lydelse*1 §⁴

I denna lag finns bestämmelser om regionalt tillväxtarbete och om länsplaner för regional transportinfrastruktur i *Uppsala*, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, *Västmanlands*, Gävleborgs, *Västernorrlands*, Jämtlands och *Norrbottnens* län.

3 §⁵

Denna lag gäller för Östergötlands läns landsting, Jönköpings läns landsting, Kronobergs läns landsting, Skåne läns landsting, Hallands läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting, Gävleborgs läns landsting och Jämtlands läns landsting. Lagen gäller också, med undantag för 8 § 1, för Gotlands kommun. Det som sägs om ett landsting i 5–10 §§ gäller i sådant fall kommunen.

Denna lag gäller för *Uppsala läns landsting*, Östergötlands läns landsting, Jönköpings läns landsting, Kronobergs läns landsting, Skåne läns landsting, Hallands läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting, *Västmanlands läns landsting*, Gävleborgs läns landsting, *Västernorrlands läns landsting*, Jämtlands läns landsting och *Norrbottnens läns landsting*. Lagen gäller också, med undantag för 8 § 1, för Gotlands kommun. Det som sägs om ett landsting i 5–10 §§ gäller i sådant fall kommunen.

4 §⁶

De landsting som avses i denna lag får besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen. Det som sägs i andra författningar om landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen gäller i sådant fall regionfullmäktige och regionstyrelsen.

Gotlands kommun får besluta att kommunfullmäktige och kommunstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen.

⁴ Senaste lydelse 2014:473.

⁵ Senaste lydelse 2014:473.

⁶ Senaste lydelse 2014:473.

Det som sägs i andra författningar om kommunfullmäktige och kommunstyrelsen gäller i sådant fall regionfullmäktige och regionstyrelsen.

Vid genomförande av val enligt vallagen (2005:837) ska dock beteckningen landstingsfullmäktige användas vid val i Östergötlands läns landsting, Jönköpings läns landsting, Kronobergs läns landsting, Skåne läns landsting, Hallands läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting, Gävleborgs läns landsting och Jämtlands läns landsting. Vid val i Gotlands kommun ska beteckningen kommunfullmäktige användas.

Vid genomförande av val enligt vallagen (2005:837) ska dock beteckningen landstingsfullmäktige användas vid val i *Uppsala läns landsting*, Östergötlands läns landsting, Jönköpings läns landsting, Kronobergs läns landsting, Skåne läns landsting, Hallands läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting, *Västmanlands läns landsting*, Gävleborgs läns landsting, *Västernorrlands läns landsting*, Jämtlands läns landsting och *Norrbottnens läns landsting*. Vid val i Gotlands kommun ska beteckningen kommunfullmäktige användas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

Efter remiss har yttranden över promemorian Regionalt utvecklingsansvar i Uppsala, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län kommit in från Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Jämtland län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Post- och telestyrelsen, Tillväxtverket, Statens kulturråd, Riksarkivet, Riksantikvarieämbetet, Stiftelsen Svenska Filminstitutet, Arboga kommun, Arjeplogs kommun, Enköpings kommun, Fagersta kommun, Hallstammar kommun, Heby kommun, Häbo kommun, Härnösands kommun, Jokkmokks kommun, Kiruna kommun, Kungsörs kommun, Köpings kommun, Luleå kommun, Norbergs kommun, Piteå kommun, Sala kommun, Sollefteå kommun, Sundsvalls kommun, Surahammars kommun, Tierps kommun, Timrå kommun, Västerås kommun, Älvkarleby kommun, Ånge kommun, Östhammars kommun, Övertorneå kommun, Stockholms läns landsting, Uppsala läns landsting, Örebro läns landsting, Västmanlands läns landsting, Gävleborgs läns landsting, Västernorrlands läns landsting, Norrbottens läns landsting, Samverkansorganet i Uppsala län, Samverkansorganet i Västerbottens län och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Trafikverket, Arvidsjaur kommun, Bodens kommun, Gällivare kommun, Haparanda kommun, Kalix kommun, Knivsta kommun, Kramfors kommun, Pajala kommun, Skinnskattebergs kommun, Uppsala kommun, Älvsbyns kommun, Örnsköldsviks kommun, Överkalix kommun, Jämtlands län landsting, Västerbottens läns landsting, Företagarna, Landsorganisationen (LO), Småkom, Svenskt näringsliv, Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO) och Tjänstemännens Centralorganisation har avstått från att yttra sig eller inte kommit in med något yttrande.

Även Västmanlands kommuner och landsting och Kommunförbundet Norrbotten har yttrat sig.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län

Härigenom föreskrivs att 1, 3 och 4 §§ lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

I denna lag finns bestämmelser om regionalt tillväxtarbete och om länsplaner för regional transportinfrastruktur i Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Gävleborgs och Jämtlands län.

Föreslagen lydelse

1 §⁷

I denna lag finns bestämmelser om regionalt tillväxtarbete och om länsplaner för regional transportinfrastruktur i *Uppsala*, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, *Västmanlands*, Gävleborgs, *Västernorrlands*, Jämtlands och *Norrbottnens* län.

3 §⁸

Denna lag gäller för Östergötlands läns landsting, Jönköpings läns landsting, Kronobergs läns landsting, Skåne läns landsting, Hallands läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting, Gävleborgs läns landsting och Jämtlands läns landsting. Lagen gäller också, med undantag för 8 § 1, för Gotlands kommun. Det som sägs om ett landsting i 5–10 §§ gäller i sådant fall kommunen.

Denna lag gäller för *Uppsala läns landsting*, Östergötlands läns landsting, Jönköpings läns landsting, Kronobergs läns landsting, Skåne läns landsting, Hallands läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting, *Västmanlands läns landsting*, Gävleborgs läns landsting, *Västernorrlands läns landsting*, Jämtlands läns landsting och *Norrbottnens läns landsting*. Lagen gäller också, med undantag för 8 § 1, för Gotlands kommun. Det som sägs om ett landsting i 5–10 §§ gäller i sådant fall kommunen.

4 §⁹

De landsting som avses i denna lag får besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen. Det som sägs i andra författningar om landstingsfullmäktige landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen gäller i sådant fall regionfullmäktige och regionstyrelsen.

⁷ Senaste lydelse 2014:473.

⁸ Senaste lydelse 2014:473.

⁹ Senaste lydelse 2014:473.

Gotlands kommun får besluta att kommunfullmäktige och kommunstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen. Det som sägs i andra författningar om kommunfullmäktige och kommunstyrelsen gäller i sådant fall regionfullmäktige och regionstyrelsen.

Vid genomförande av val enligt vallagen (2005:837) ska dock beteckningen landstingsfullmäktige användas vid val i Östergötlands läns landsting, Jönköpings läns landsting, Kronobergs läns landsting, Skåne läns landsting, Hallands läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting, Gävleborgs läns landsting och Jämtlands läns landsting. Vid val i Gotlands kommun ska beteckningen kommunfullmäktige användas.

Vid genomförande av val enligt vallagen (2005:837) ska dock beteckningen landstingsfullmäktige användas vid val i *Uppsala läns landsting*, Östergötlands läns landsting, Jönköpings läns landsting, Kronobergs läns landsting, Skåne läns landsting, Hallands läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting, *Västmanlands läns landsting*, Gävleborgs läns landsting, *Västernorrlands läns landsting*, Jämtlands läns landsting och *Norrbottnens läns landsting*. Vid val i Gotlands kommun ska beteckningen kommunfullmäktige användas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2016-04-20

Närvarande: F.d. justitierådet Lennart Hamberg samt justitieråden Anita Saldén Enéus och Ingemar Persson.

Ändrat regionalt utvecklingsansvar i vissa län

Enligt en lagrådsremiss den 14 april 2016 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Elisabeth Sundin, biträdd av kanslirådet Sara Jendi Linder.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 maj 2016

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, Wallström, Y Johansson, M Johansson, Baylan, Bucht, Hultqvist, Hellmark Knutsson, Regnér, Andersson, Ygeman, A Johansson, Bolund, Damberg, Strandhäll, Shekarabi, Fridolin, Wikström, Hadzialic, Eriksson, Linde, Skog

Föredragande: statsrådet Shekarabi

Regeringen beslutar proposition 2015/16:176 Ändrat regionalt utvecklingsansvar i vissa län.